

Opengrondstuinbouw: inkomens bloembollen- en groentebedrijven dalen sterk

Harold van der Meulen

Het jaar 2008 levert voor de bloembollentelers en opengrondsgroentetelers een duidelijke verslechtering op van het inkomen. Matige productie en een slechte prijsvorming zijn hiervoor de belangrijkste oorzaken. Voor fruittelers en boomkwekers zijn de inkomens min of meer gelijk aan dat van vorig jaar. Hierbij moet worden aangetekend dat de raming van de resultaten een weerspiegeling is voor het gemiddelde bedrijf. In de praktijk is de spreiding tussen de bedrijven groot, bijvoorbeeld door de diversiteit in geteelde gewassen binnen de verschillende sectoren, contracten en kwaliteit van de producten.

Opengrondsgroenten: lagere productie en slechte prijsvorming

Voor de meeste opengrondsgroenten is 2008 een matig jaar geweest. De gemiddelde productie per hectare was slechts 2% lager dan in 2007, maar de prijsvorming was beduidend slechter (-6%). Dit resulteerde in een forse opbrengstdaling. Aardbeien, asperges en bloemkool onttrekken zich in positieve zin aan dit algemene beeld, met beduidend hogere prijzen dan in 2007. Het gemiddelde kostenniveau per bedrijf stijgt in 2008 naar verwachting met 4%. Vooral de kosten van arbeid en meststoffen zijn fors gestegen. Bij kunstmest is dat vooral het gevolg van de hogere energieprijzen. De rentabiliteit voor 2008 ligt duidelijk onder het niveau van voorgaande jaren (tabel 1). Ook het inkomen uit bedrijf per onbetaalde arbeidsjaareenheid neemt fors af, tot gemiddeld ongeveer 13.000 euro. Gemiddeld zal er ontspaard worden.

	Opengronds- groentebedrijven	Fruitedrijven	Bloembollen- bedrijven	Boomkwekerij- bedrijven
Opbrengst per 100 euro kosten				
2006	96	88	95	94
2007 (v)	96	89	95	96
2008 (r)	85	89	88	95
Inkomen uit bedrijf (x 1.000 euro per onbetaalde a.j.e.)				
2006	41	37	45	42
2007 (v)	41	36	51	44
2008 (r)	13	38	10	41

Bron: Informatienet.

Fruiteelt: productie peren fors lager, appel iets lager

De perenproductie in de EU-25 is met een daling van 14% in 2008 fors minder dan in de afgelopen jaren. De Nederlandse productie daalde zelfs met 33% ten opzichte van vorig jaar toen er sprake was van een recordproductie. De geraamde perenoogst bedraagt 170.000 ton. Door de lage productie zijn de prijzen beduidend hoger dan vorig jaar. De financiële opbrengsten per hectare peer zijn dan ook naar verwachting ongeveer gelijk aan vorig jaar. De appeloogst in de EU wijkt minder sterk af van voorgaande jaren. In Nederland bedraagt de totale productie van appels in 2008 385.000 ton. Dat is 3% minder dan in 2007. Voor de meest geteelde appels in Nederland wordt een lagere Europese productie verwacht dan in 2007. Het prijs-

niveau van Elstar en Jonagored kan daardoor enkele procenten hoger uitkomen dan vorig jaar. Gunstig voor de prijsvorming van zowel appels als peren is de goede kwaliteit van het fruit. Onzeker is nog hoe de export gaat verlopen. Door de kredietcrisis zijn internationale transacties moeilijker te verzekeren, waardoor de kosten van export toenemen. De kosten komen waarschijnlijk hoger uit dan in 2007. De prijzen van gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en arbeid zijn toegenomen. De verwachting voor 2008 is dat 89 euro aan opbrengst per 100 euro kosten worden behaald, wat gelijk is aan de rentabiliteit in 2007. De bedrijven met overwegend peren zullen gemiddeld een beter jaar kennen dan de appelbedrijven. Bij dit resultaat zal het gemiddeld inkomen uit bedrijf per onbetaalde a.j.e. 38.000 euro bedragen. De inkomsten van buiten het bedrijf bedragen gemiddeld ongeveer 10.000 euro per bedrijf. Voor het derde opeenvolgende jaar kunnen besparingen worden gerealiseerd.

Bloembollenteelt: slechtste resultaten sinds jaren

De oogst van de belangrijkste voorjaarsbloeier, tulp, viel tegen. Hierdoor zijn er tekorten ontstaan in de grote maten. Van andere voorjaarsbloeierende gewassen zoals narcis, hyacint en krokus was de oogst normaal. De prijsvorming van voorjaarsbloeiers liet over het algemeen te wensen over. De prijzen van tulpenbollen zijn in de loop van het seizoen aangetrokken, echter onvoldoende om de omzet op peil te houden. De prijzen van hyacint zijn slecht en dalen met circa 20%. De tegenvallende oogst en de matige tot slechte prijsvorming leiden tot een forse omzetsdaling van de voorjaarsbloeiers. De oogst van zomerbloeiers, zoals lelie en gladiool, is normaal. De prijzen zijn net als van de voorjaarsbloeierende bollen matig tot slecht. De prijzen van leliebollen zijn dramatisch laag waardoor een deel van de oogst waarschijnlijk niet geroooid wordt. Over het geheel genomen zullen de opbrengsten per ha in 2008 met ongeveer 9% dalen. De kosten zullen per ha vrijwel gelijk uitkomen. Door de matige tot slechte prijsvorming letten bollentelers scherp op de kosten en bezuinigen waar mogelijk, onder andere op arbeid. De slechte resultaten in vooral de teelt van lelie en hyacint leiden ertoe dat de bloembollenteelt in 2008 een matig tot slecht jaar doormaakt. Hierdoor daalt het inkomen per onbetaalde a.j.e. tot gemiddeld 10.000 euro. Het inkomen van buiten het bedrijf ligt op ongeveer 15.000 tot 20.000 euro per bedrijf. Veel bloembollenbedrijven zullen te maken hebben met ontsparingen.

Boomteelt: lichte inkomensdaling

Het afzetseizoen is in 2008 goed van start gegaan, hoewel de boomkwekerij de opgaande lijn in de afzet in 2007, met een stijging van de export met 11%, in de eerste helft van 2008 niet heeft kunnen vasthouden. De export nam in die periode toe met 1,6% ten opzichte van het eerste halfjaar in 2007. De afzet in het voorjaar verliep redelijk, maar de handel in het najaar is stroever gegaan, vooral de afzet van producten voor de consumentenmarkt. Hoveniers doen echter goede zaken, wat goed is voor de vraag naar traditioneel geteelde producten. Ook de afzet van coniferen verliep goed door veel vraag vanuit Noord en Oost Europa. Telers van laan- en parkbomen zagen de positieve lijn die in 2007 ingezet is in 2008 een passend vervolg krijgen. Zij profiteren van de toegenomen aandacht voor openbaar groen en van de aantrekkende vraag in Duitsland. Het beeld bij de afzet van bos- en haagplantsoen en de teelt van rozen is wisselend. Vruchtboomtelers hebben opnieuw een redelijk jaar, hoewel de vraag naar nieuwe rassen achterblijft. Geschat wordt dat de totale kosten ongeveer 3% hoger uitvallen dan vorig jaar. Met name schaarste aan middenkader zorgt voor loonkosten die sterker stijgen dan de CAO-lonen (+3% in 2008). Naar verwachting zullen de totale opbrengsten op boomkwekerijbedrijven in 2008 vrijwel niet veranderen. De licht tegenvallende afzet op de consumentenmarkt wordt gecompenseerd door een toename van de afzet op de institutionele markt. Het inkomen uit bedrijf per onbetaalde arbeidsjaareenheid zal naar verwachting door de gestegen kosten wel iets dalen en uitkomen ongeveer 41.000 euro. Daarmee is 2008 opnieuw een redelijk jaar waarin geringe besparingen mogelijk zijn.

Meer informatie:

Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens, 2008